

TRI SLOBODE POD LUPOM

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji, 12 - 25. maj 2023. godine

Sloboda izražavanja

Konzervativni pokret Naši opet napada televiziju N1

Centar Kragujevca 12. maja 2023. oblepljen je plakatima sa likom Jozefa Gebelsa, i natpisom "Ako se laž izgovori dovoljno puta postaje istina" ispod koga stoji logo televizije N1.

Plakate potpisuje ekstremistički pokret "Naši". Ovo nije prvi put da pokret osmišlja i lepi plakate kojima targetira lidere političkih partija i medije, upoređujući ih sa istorijskim ličnostima i pokretima, u negativnom kontekstu.

Pretnje novinaru zbog teksta o patrijarhu

Zbog kritike Srpske pravoslavne crkve (SPC), pošto je patrijarh Porfirije izvredao žene, novinaru Danas-a Nikoli Krstiću za jedan dan stiglo je više pretnji i uvreda. On je podelio tekst o patrijarhu na društvene mreže, nakon čega su, kako kaže, počele da stižu pretnje sa svih strana - od desničara i tabloida do saradnika vlasti i predstavnika opozicije.

Mreža SafeJournalists zahteva od policije i Tužilaštva da pronađu sve osobe koje su uputile pretnje novinaru Nikoli Krstiću zbog teksta u Danas-u. Kako kažu, protiv Krstića je vođena orkestrirana kampanja, predvođena tabloidima, koji su odmah po objavljivanju teksta, na gotovo istovetan način, izvrtali činjenice iz Krstićevog teksta i isticali da on mrzi SPC.

Novi natpisi protiv televizije N1

Na prekrečenom muralu haškog osuđenika Ratka Mladića na Vračaru, 16. maja 2023. godine, pojavili su se novi natpisi ispisani sprejem - "N1 izdajnici" i "Milovi izdajnici".

Mural Ratku Mladiću poslanik Zajedno Moramo Đorđe Miketić je zajedno sa sugrađanima prekrečio i preko njega nacrtao srce. Samo nekoliko dana kasnije, svoju poruku „Uključi mozak, isključi Pink“ na istom mestu su ostavili i navijači fudbalskog kluba Partizan.

Nekoliko dana nakon što je prekrečio mural, Miketić je počeo da dobija pretnje preko društvenih mreža, ali i grafitom na kome piše "Miketiću, Ratkovih vojnika još ima".

Vučić poručio novinarki N1 da zaslužuje da je izbaci sa konferencije

Na pitanje novinarkе televizije N1 Žakline Tatalović 14. maja 2023. da prokomentariše tvit premijerke Ane Brnabić (tvit u kome ismeva učesnike protesta protiv nasilja) predsednik Srbije Aleksandar Vučić poručio je da neće da je istera sa konferencije, iako je to zaslužila.

Predsednik Srbije inače često koristi konferencije za medije za iskazivanje svojih ličnih stavova prema nezavisnim medijima, kao i njihovim novinarima lično, vredajući ih.

Koalicija za slobodu medija: Presuda KRIK-u sprečava slobodu izražavanja

Koalicija za slobodu medija izrazila je 15. maja 2023. zabrinutost zbog prvostepene presude protiv KRIK-a zbog teksta u kome su objavili da je protiv redakcije podneto više SLAPP tužbi, uključujući i onu koju su podneli rukovodioci policijske Jedinice za zaštitu svedoka.

Koalicija ističe da je ovom presudom ugrožena sloboda izražavanja novinara jer im se presudom sada ograničava izveštavanje sa procesa koji se vode protiv njih. Na ovaj način, država se meša u slobodu izražavanja i vrši pritisak da mediji ne smeju da objave da se protiv njih vode postupci.

Podršku kriku pružio je i Međunarodni institut za štampu (IPI), koji navodi da su istraživački tekstovi KRIK-a prethodnih godina „nervirali“ vlast predsednika Aleksandra Vučića i povezali više ministara i poslanika sa korupcionaškim skandalima, zbog čega su im oni uzvratili velikom količinom SLAPP tužbi.

Marko Vidojković iz DLZ-a opet targetiran

Narodni poslanik Srpske napredne stranke Milimir Vujadinović optužio je Marka Vidojkovića, koautora podkasta "Dobar, loš, zao (DLZ)" na portalu Nova.rs, za "satanski govor", a taj podkast nazvao "satanističkim hramom". Poručio je i da će SNS nastaviti da se bori „protiv tog bezumlja koje izlazi iz usta Marka Vidojkovića i Milovana Brkića.“

Podsetimo, tokom prethodne dve godine, Vidojković je dobio više od 50 pretnji smrću, zbog čega sada živi u inostranstvu.

Poslanici Mariniki Tepić prećeno smrću

Narodna poslanica i potpredsednica Stranke slobode i pravde Marinika Tepić dobila je pretnje da "se smiri" ili će "biti ubijena" na društvenoj mreži Fejsbuk. Slučaj je prijavljen policiji.

Sloboda okupljanja

Pretnje oragnizatoru protesta poljoprivrednika

Grupa momaka pokušala je 15. maja 2023. da zastraši jednog od organizatora protesta poljoprivrednika Miletu Batu Slankamenca, tako što je došla u njegovo selo. Mileti su prijatelji javili da ga traže, pa se on sklonio i obavestio policiju, nakon čega su on i njegova porodica dobili pratnju.

Prema rečima Slankamenca, on nije saznao ko je pokušao da ga zastraši, ali zna da su otišli iz sela čim se pojavila vest na mrežama u kojoj je objavljeno da mu se preti.

Protesti poljoprivrednika, koji su počeli 16. maja 2023. godine, organizovani su zbog loših uslova pod kojima oni i proizvode i prodaju svoje proizvode, pa od države traže pomoć u obliku subvencija i garantovanih boljih cena pri otkupu poljoprivrednih dobara.

Poljoprivrednici širom Srbije sprečavani da odu na protest u Beograd

Poljoprivrednici koji su nakon nekoliko dana protesta za bolje uslove rada 19. maja 2023. godine krenuli u Beograd da se pridruže drugom protestu u centru grada, policija je sprečavala na različite načine.

Oni koji su krenuli iz sela iz okoline Kragujevca, zaustavljeni su najpre kod Velike Plane, a potom kod Požarevca, gde su im pripadnici policije napisali kaznu. Slična je situacija bila i sa poljoprivrednicima iz Rače, koje su policajci, nakon više zaustavljanja, vratili kod Smedereva, ne dozvolivši im da traktorima odu do Beograda.

Na protestu protiv nasilja napadnut lider kampanje “Kreni-promeni”

Pokret Kreni-Promeni objavio je na dan protesta protiv nasilja, 19. maja 2023. godine, video na kom se vidi kako su nepoznate osobe nasrnule na Sava Manojlovića, direktora ove kampanje. Kasnije su, kako kažu, utvrdili da se radi o članovima ekstremističkih Narodnih patrola.

Pored Sava, na protestu su napadnute još dve žene, od strane Ilije Vuksanovića, koji ima istoriju napada na službena lica. On je prvo pokušao da uzme zastavu jednoj ženi na kojoj je pisalo „Stop femicidu“, a zatim ušao u raspravu i uputio joj psovke. Pokušao je i da nasrne na nju, ali su ga učesnici protesta sprečili.

Ljudi u Pančevu sprečavani da odu sa mitingga podrške Aleksandru Vučiću

Sa skupa u Pančevu, na kome je 20. maja 2023. godine govorio predsednik Srbije Aleksandar Vučić, nije moglo da se ode tako lako, čak i običnim prolaznicima. Osobe u belim prslucima i jaknama, na kojima je bilo ispisano ime Aleksandra Vučića, formirale su kordon i sprečavale kretanje ljudi, kako ne bi izašli iz prostora predviđenog za skup.

Na jednom od snimaka koje je na svom Tviter profilu objavila narodna poslanica Marinika Tepić, vidi se da je taj kordon predvodio Novak Nedić, generalni sekretar Vlade Srbije. Demokratska stranka najavila krivičnu prijavu protiv SNS zbog događaja u Pančevu.

MONITORING

Evropska federacija novinara (EFJ) zalaže se za kažnjavanje napada na novinare u Srbiji

Evropska federacija novinara (EFJ) podržala je izjavu o okončanju nekažnjivosti zločina i targetiranja novinara u Srbiji koju su zajednički podneli Udruženje novinara Srbije (UNS), Nezavisno udruženja novinara Srbije (NUNS), Sindikat novinara Srbije (SINOS) i GS KUM Nezavisnost na Godišnjoj skupštini EFJ održanoj u Hagu.

U zajedničkoj izjavi novinarskih udruženja poziva se srpsko pravosuđe da sprovede brze, nepristrasne, temeljne i efikasne istrage u svim slučajevima ubistava, napada, uznemiravanja i zastrašivanja novinara u onlajn i oflajn sferi.

Ljudi prisiljavani da idu na miting Srpske napredne stranke (SNS)

Predstavnici opozicionih stranaka predali su dopis Osnovnom javnom tužilaštvom u Nišu, kojim su zatražili od te pravosudne institucije da reaguje zbog pritisaka na zaposlene u javnim preduzećima i ustanovama da prisustvuju skupu koji je održan 26. maja 2023. godine u Beogradu.

Zaposlenima se, kako kažu, preti otkazima ukoliko ne prisustvuju skupu u glavnom gradu, što je krivično delo.

Ovakva situacija nije karakteristična samo za Niš, ljudi iz cele Srbije ucenjuju se na različite direktne i indirektno načine da krenu u prestonicu na skup zakazan za ovaj dan.

Metode prisiljavanja objasnili su i bivši radnik Javnog komunalnog preduzeća "Gradska čistoća" Bogosav Nešović i predsednik Udruženih sindikata Srbije "Sloga" i narodni poslanik Željko Veselinović.

Mišljenja iznesena u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno mišljenja Fondacije Kuća ljudskih prava.

Opinions expressed in this publication do not necessarily represent those of the Human Rights House Foundation.